

3. Пасічник В. М. Демократизація державного управління у контексті забезпечення національної безпеки та боротьби з корупцією. Демократичне врядування. 2014. Вип. 13. С. 6–7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2014_13_5.

4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України. від 13.04.2012 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

Дудоров Олександр Олексійович,
завідувач науково-дослідної лабораторії
з проблем попередження, припинення
та розслідування кримінальних
правопорушень територіальними органами
Національної поліції України Луганського
державного університету внутрішніх справ
імені Е. О. Дідоренка, доктор юридичних
наук, професор

«ТОРГІВЛЯ» УДАВАНИМ ВПЛИВОМ: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ

Відсутність у чинній редакції ст. 369-2 Кримінального кодексу України (далі – КК) «Зловживання впливом» конкретизації характеру впливу на особу, уповноважену на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а так само застереження про можливість здійснення відповідним суб'єктом удаваного впливу наводить на думку про те, що одержання неправомірної вигоди (далі – НВ) за вплив на прийняття рішення уповноваженою особою, якщо такий вплив насправді є удаваним, має розцінюватися як шахрайство (ст. 190 КК). Принаймні така точка зору висловлюється в юридичній літературі.

Наприклад, В.І. Тютюгін пише, що не за ст. 369-2, а за ст. 190 КК «Шахрайство» слід кваліфікувати дії тієї особи, яка одержала НВ нібито для здійснення впливу на прийняття рішення уповноваженою особою, але насправді не збиралась цього робити і бажала лише присвоїти таку вигоду [1, с. 838]. Подібного погляду дотримуються і деякі інші науковці, які вважають, що одержання НВ за вплив на прийняття рішення уповноваженою особою, вчинене тим, хто не має такого впливу й усвідомлює це, за наявності підстав слід кваліфікувати як шахрайство [2, с. 911–912; 3, с. 1185].

Певною мірою до зазначеного варіанту кваліфікації схиляє усталений підхід до оцінки аналогічних ситуацій, який, попри теоретичну дискусійність [4, с. 164–169], є домінуючим в юридичній літературі, знайшов відображення у постановках Пленуму Верховного Суду України – п. 9 постанови від 26 квітня 2002 р. № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво» і п. 18 постанови від 6 листопада

2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності», ухвалі Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 26 березня 2015 р. у справі № 5-3кc15, стосується уявного посередництва у хабарництві і, до речі, не піддається сумніву у практиці Касаційного кримінального суду Верховного Суду (далі – ККС ВС) [5]. У другому із згаданих джерел зазначається, що якщо винна особа отримує від іншої особи гроші чи цінності нібито для передачі службовій особі як хабар, маючи намір не передавати їх, а привласнити, вчинене треба кваліфікувати як шахрайство.

Зайвим свідченням злободенності позначеного питання кваліфікації слугує ситуація, яку для оцінки співавторами «Довідника з кваліфікації злочинів для аналітиків і детективів Національного антикорупційного бюро України та прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» змодельовав один із прокурорів САП. Сусід 1 із корисливих мотивів і з метою заволодіння чужими коштами приходиться до сусіда 2, з яким у нього склались довірливі стосунки, і повідомляє тому, що нібито найближчим часом стосовно сусіда 2 певні особи (правоохоронці, представники влади тощо) планують здійснити протиправні дії («відібрати бізнес», безпідставно затримати тощо), проте, оскільки Міністр Кабінету Міністрів України є його (сусіда 1) другом, товаришем, кумом тощо (це не відповідає дійсності), він може вплинути на нього, щоб той допоміг запобігти таким негативним наслідкам, за що йому (сусіду 1) треба надати 50 тис. доларів США. Сусід 2, будучи введеним в оману, з метою запобігти шкідливим наслідкам для своїх прав і законних інтересів, передає сусіду 1 вказані кошти.

Змодельована ситуація видається показовою у плані: по-перше, відсутності на практиці особливих проблем із кримінально-правовою оцінкою подібних, дотичних до корупції обманних дій, спрямованих на заволодіння чужим майном (обман в особі), до появи в КК у 2011 р. ст. 369-2 КК; по-друге, сумнівності беззастережного віднесення (примітка ст. 45 КК) зловживання впливом до корупційних кримінальних правопорушень, позаяк у частині «кума, брата, свата» вести мову про корупційність зловживання впливом недоречно. Однак у контексті заявленої теми тез нас цікавить інший аспект впливу, а саме його удаваність («несправжність»).

У постанові Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 29 березня 2021 р. у справі № 554/5090/16-к (далі – постанова ОП ККС ВС) [6] сформульовано висновок про те, що суб'єктом злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК, є будь-яка фізична осудна особа, яка досягла віку кримінальної відповідальності на момент його вчинення, яка, за усвідомленням того, хто пропонує, обіцяє або надає НВ, здатна здійснити реальний вплив на особу, уповноважену на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування.

В.М. Киричко, який піддав постанову ОП ККС ВС доволі жорсткій і, на мою думку, частково справедливій критиці, вказує на

неправильність включення до визначення суб'єкта злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК, ознак, що характеризують суб'єктивну сторону дій особи, яка здійснює підкуп (обов'язкового усвідомлення нею здатності здійснення суб'єктом «пасивного» підкупу реального впливу на особу, уповноважену на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування). Такі ознаки, стверджує вчений, не є ознаками суб'єкта аналізованого злочину; до того ж вони не є обов'язковими для всіх випадків застосування ст. 369-2 КК (наприклад, пропозиція здійснити вплив за надання НВ, висловлена суб'єктом «пасивного» підкупу, вважається закінченим злочином незалежно від зазначених ознак) [7, с. 187].

Погоджуючись із тезою про не зовсім вдалу редакцію сформульованого ОП ККС ВС правового висновку щодо суб'єкта «пасивного» зловживання впливом, відзначаю, що із змістовної точки зору мені цей висновок імпонує (із застереженнями, що є темою окремої розмови). Вказавши на те, що таким суб'єктом є особа, здатна здійснити реальний вплив на уповноважену особу, саме за усвідомленням того, хто пропонує, обіцяє або надає НВ, ОП ККС ВС, як видається, дала ствердну відповідь на питання про охоплення удаваного впливу складами злочину, передбаченого ст. 369-2 КК, і це є вкрай важливим задля забезпечення однаковості судової практики. Інакше кажучи, вплив, яким «торгує» суб'єкт злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК, може бути як реальним, так і удаваним, тобто поведінка суб'єкта «пасивного» зловживання впливом є корумпованою щонайменше суб'єктивно. Наголошую на необхідності саме такого прочитання відповідного фрагменту постанови ОП ККС ВС з урахуванням того, що на практиці гостро стоїть проблема інкримінування ст. 369-2 КК за наявності удаваного впливу.

Має рацію Н.М. Ярмиш, яка стверджує, що з погляду кваліфікації за ст. 369-2 КК особа може одержати НВ, і не збираючись виконувати обіцянку здійснити відповідний вплив. Для наявності зловживання впливом достатньо, щоб винний усвідомлював, за що саме він одержує НВ; обман не перетворює вчинене у шахрайство, оскільки виконання обіцянки чи того, що запропоновано, не охоплюється об'єктивною стороною складів злочину, передбаченого ст. 369-2 КК [8, с. 178]. Подібним чином розмірковує В.О. Навроцький, наводячи низку вагомих аргументів на користь підходу, згідно з яким у поведінці одержувача НВ, який не має наміру здійснювати вплив на уповноважену особу, не спроможний це вчинити і привласнює передане йому майно, слід вбачати ознаки не шахрайства, а зловживання впливом. Вчений з-поміж іншого пише, що в аналізованій ситуації не порушується об'єкт злочину проти власності, адже шкода не заподіюється законним інтересам особи, яка передає НВ. Майнові права особи, яка намагається реалізувати свої інтереси шляхом незаконного впливу на уповноважену особу, не підлягають кримінально-правовому захисту – в іншому разі її слід визнавати

потерпілою особою і повертати предмет, який становить НВ. Особа, яка бажає (через суб'єкта «пасивного» зловживання впливом) вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, шляхом пропозиції, обіцянки або надання НВ, сама вчиняє кримінально протиправне діяння, передбачене ч. 1 ст. 369-2 КК, через що не може одночасно визнаватись потерпілим від іншого кримінального правопорушення (шахрайства). Парадоксальною і немислимою є ситуація, коли внаслідок вчинення одного і того ж акту поведінки особа водночас виступатиме суб'єктом одного злочину і потерпілим від іншого [9, с. 135–136, 171].

Незважаючи на наявність у поведінці одержувача НВ у розглядуваній ситуації обману, вчинене не виходить за межі кримінально караного зловживання впливом, передбаченого оновленим антикорупційним законодавством. Кримінальна відповідальність за зловживання впливом має наставати незалежно від того, чи такий вплив здійснюється, чи буде він насправді здійснюватись і чи особа взагалі спроможна здійснити такий вплив. У цьому разі дії як особи, яка передає НВ у розрахунок на здійснення впливу, так й особи, яка одержує НВ без наміру щось вчинити, містять ознаки складів злочину, передбачених ч. 1 ст. 369-2 і ч. 2 (ч. 3) цієї статті КК. Акцентувавши увагу на реальності впливу в уявленні того, хто вчиняє «активне» зловживання впливом, ОП ККС ВС підтвердила слушність наведеної теоретичної позиції.

З огляду на викладене, вважаю помилковою кваліфікацію не за первісно інкримінованою ч. 2 ст. 369-2, а за ч. 1 ст. 190 КК дій помічника депутата Миколаївської міської ради Т., яка повідомила підприємцю Г. неправдиві відомості щодо своїх повноважень із вирішення питання про продовження договору оренди земельної ділянки для обслуговування торговельного кіоску та запропонувала Г. передати їй 5 тис. грн. для вирішення цього питання шляхом здійснення впливу на уповноважену особу. Ленінський районний суд м. Миколаєва, вироком якого Т. було засуджено за шахрайство, погодився з прокурором, який у судовому засіданні змінив обвинувачення, перекваліфікувавши дії Т. з ч. 2 ст. 369-2 на ч. 1 ст. 190 КК. При цьому прокурор послався на те, що саме за ст. 190, а не за ст. 369-2 КК слід кваліфікувати дії особи, яка одержала НВ нібито за здійснення впливу на прийняття рішення уповноваженою особою, але насправді не збиралася цього робити і бажала лише привласнити НВ [10].

Таку ж помилкову перекваліфікацію (із ч. 2 ст. 369-2 на ч. 1 ст. 190 КК) здійснив Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області, визнавши винуватим у вчиненні шахрайства директора комунального підприємства «Управління ринками» Павлоградської міської ради Особу 1. Останній заволодів чужим майном у сумі 79 тис. грн, пообіцявши Особі 4 допомогти отримати дозволи від Павлоградської міської ради на виділення земельної ділянки і розміщення на ній тимчасової торговельної споруди. Аргументуючи зазначену

перекваліфікацію, суд у вирокі, зокрема, зазначив, що Особа 1 не здійснював будь-який вплив на відповідних осіб і навіть не мав такого наміру, взагалі не звертався до колегіального органу, який за певних обставин (наявності пакету необхідних документів) мав право ухвалити рішення за заявою Особи 4 щодо надання йому дозволу на розміщення об'єкта торгівлі [11].

Так само складно погодитись із: попередньою кваліфікацією за ч. 4 ст. 190 КК (а не за відповідною частиною ст. 369-2 КК) дій судді Донецького окружного адміністративного суду Ч., обвинуваченого в одержанні 30 тис. доларів США за обіцянку вплинути в інтересах одного ПП на знайомих у Касаційному господарському суді ВС під час розгляду касаційної скарги ПП [12]; інкримінуванням ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 190 КК двом особам, які за винагороду у розмірі 30 тис. доларів США пообіцяли посприяти у вирішенні питання щодо видачі НБУ для ТОВ «Преміум Фінанс» ліцензії на здійснення валютних операцій [13]; визнанням закінченим замахом на шахрайство, а не зловживанням впливом дій суб'єкта, який, створивши хибне уявлення про можливість впливати на порядок призначення осіб на керівні посади в органах державної влади України за умови надання йому грошової винагороди, намагався заволодіти 100 тис. доларами США, належними Особі 2, за сприяння у призначенні її на посаду Генерального директора Директорату з питань юстиції та правоохоронної діяльності Офісу Президента України [14].

У контексті висвітлення розглядуваного питання кваліфікації викликає інтерес і справа, в якій Вищий антикорупційний суд (далі – ВАКС) зробив висновок про правильність кримінально-правової оцінки як зловживання впливом (ч. 2 ст. 369-2 КК) одержання Особою 1 коштів (10 тис. доларів США) за вплив на працівників поліції з метою закрити кримінальні провадження. У вирокі зазначається, що, хоч обвинувачений на час вчинення інкримінованого діяння не здійснював повноваження судді, раніше він протягом майже чотирнадцяти років працював на різних посадах в судах м. Дніпра (зокрема, заступником голови одного із районних судів), а тому міг мати широкі зв'язки серед службових осіб правоохоронних органів Дніпропетровщини. Захисник наполягав на тому, що органом досудового розслідування не здобуто доказів на підтвердження того, що Особа 1 мав умисел здійснювати вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, у зв'язку з чим його дії мали кваліфікуватись за ст. 190 КК «Шахрайство». Спростовуючи позицію захисту, ВАКС вказав на те, що своїми діями обвинувачений сформував у заявника суб'єктивне сприйняття його дій як надання НВ, тобто дій, завдяки яким можна закрити кримінальні провадження. При цьому саме діяння, за вчинення якого Особа 1 одержав НВ, перебуває поза межами складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК; його фактичне невчинення не впливає на

відповідальність за цією статтею КК, через що відсутні підстави для кваліфікації дій обвинуваченого за ст. 190 КК [15].

Апеляційна палата ВАКС, хоч і визнала правильною кваліфікацію дій Особи 1 за ч. 2 ст. 369-2 КК, розцінила як помилковий висновок суду першої інстанції про те, що відповідальність за ст. 369-2 КК настає незалежно від того, реальною чи удаваною є можливість впливу обвинуваченого на осіб, уповноважених на виконання функцій держави [16].

Ігнорування можливості удаваного (стверджуваного) впливу при вчиненні аналізованого злочину вимушений оцінити критично. Переконалий у тому, що у частині охоплення удаваного впливу диспозицією кримінально-правової заборони, присвяченої «пасивному» зловживанню впливом, раціо мала не Апеляційна палата ВАКС, а суд першої інстанції. Водночас в аспекті з'ясування правильності кваліфікації дій обвинуваченого куди серйозніше значення мала інша обставина: викладаючи фабулу, Апеляційна палата ВАКС зазначила у своїй ухвалі, що Особа 1 запевнив у своїй можливості вплинути на службових осіб ГУНП у Дніпропетровській області з метою закриття кримінальних проваджень і припинення кримінального переслідування Особи 2 за умови надання НВ співробітникам поліції в розмірі 10 тис. доларів США, на що останній вимушено погодився, усвідомлюючи реальність ризику притягнення його до кримінальної відповідальності.

Якщо НВ призначалась і надавалась Особі 1 (колишньому судді), який пообіцяв завдяки своїм зв'язкам із правоохоронцями вплинути на поліцейських із тим, що ті в інтересах Особи 2 закрили кримінальні провадження, то кваліфікацію дій обвинуваченого за ч. 2 ст. 369-2 КК вважаю правильною (зокрема, через охоплення удаваного впливу диспозицією цієї кримінально-правової норми). Якщо ж НВ призначалась і передавалась Особою 2 через Особу 1 для поліцейських, а Особа 1 мав умисел заволодіти грошовими коштами і не передавати їх за призначенням, то у скоєному вбачаються ознаки шахрайства, а отже, захисник, який ставив питання про кваліфікацію дій Особи 1 за ст. 190 КК, вочевидь, був правий (якщо виходи із панівного, як вже зазначалось, у теорії кримінального права і судовій практиці підходу до кримінально-правової оцінки удаваного посередництва у наданні-одержанні НВ щонайменше як шахрайства).

Складно зрозуміти відсутність в обвинуваченні, яке пред'явлено колишньому заступнику міністра з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України Г. та з яким кримінальне провадження щодо колишнього високопосадовця направлено до суду [17], згадування про відповідну частину ст. 369-2 КК. Нагадаю, що свого часу дії Г., обвинуваченого в одержанні НВ за вплив (нібито через заступника Генерального прокурора) на колегію суддів Касаційного цивільного суду ВС щодо винесення рішення про стягнення боргу з одного ТОВ на користь іншого ТОВ, а також за

вплив на службових осіб Міністерства культури України та Київської міської державної адміністрації задля позитивного вирішення питання про отримання дозволу на проведення будівельних робіт на земельній ділянці, яка входить до меж території охоронюваної зони об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСЕКО, кваліфікувались, зокрема, за ч. 3 ст. 369-2 КК [18]. Щоправда, «кейс Гримчака» є сенс піддати ретельному науковому аналізу вже після завершення розгляду цього кримінального провадження по суті, спираючись на текст вироку ВАКС.

Переходячи до висвітлення досліджуваної проблеми *de lege ferenda*, відзначу, що науковці демонструють однотайність при визначенні шляхів її вирішення. Так, у сформульованій Н.О. Кочеровою авторській редакції ст. 369-2 КК зазначається, що відповідний вплив може бути як дійсним, так і удаваним [19, с. 16–17]. Спираючись на ст. 18 Конвенції ООН проти корупції і ст. 12 Кримінальної конвенції РЄ про боротьбу з корупцією, М.І. Бакай також висунула пропозицію сформулювати статтю КК про зловживання впливом таким чином, щоб відповідальність за нею наставала незалежно від того, чи була можливість впливу на відповідного «адресата» (уповноважену особу) реальною або удаваною [20, с. 12]. Справді з антикорупційних конвенцій випливає, що при зловживанні впливом особа, яка має реальний або навіть удаваний вплив на особу, уповноважену на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, «обмінює» такий вплив на НВ, що надається тим, хто бажає скористатись цим впливом.

Як слушно зазначає К.П. Задоя, згадані конвенції спеціально обумовлюють, що при зловживанні впливом суб'єкт «пасивного» підкupu може «торгувати» як реальним, так і удаваним впливом. Ст. 369-2 КК не містить подібного застереження, відсутність якого могла б компенсуватися тлумаченням цієї статті відповідно до міжнародно-правових зобов'язань України. Однак у деяких своїх рішеннях ККС ВС сформулював правовий висновок про те, що вплив, який є предметом «торгівлі» при вчиненні злочину, передбаченого ст. 369-2 КК, має бути реальним, і таке тлумачення кримінального закону йде врозрід з міжнародно-правовими зобов'язаннями України. Відтак ст. 369-2 КК слід викласти у спосіб, з якого б випливало, що предметом «торгівлі» впливом може бути й удаваний вплив на уповноважену особу [21, п. 15, 67]. До слова відбите у постанові ОП ККС ВС тлумачення ст. 369-2 КК (уточню – саме у розглядуваній частині) бере до уваги конвенційні підходи.

М.І. Хавронюк так само констатує, що відсутність у ст. 369-2 КК застереження про можливість здійснення суб'єктом удаваного впливу має своїм наслідком те, що суди часто кваліфікують одержання НВ нібито для здійснення впливу на прийняття рішення уповноваженою особою, коли винна особа не збиралася здійснювати такий вплив і бажала лише присвоїти зазначену вигоду, не за ч. 2 ст. 369-2, а ст. 190 КК як шахрайство. З урахуванням положень відповідних міжнародно-правових документів ст. 369-2 КК має бути

сформульована таким чином, щоб не виникало сумнівів у тому, що кримінальна відповідальність за нею повинна наставати незалежно від того, реальною чи удаваною була можливість впливу на особу. Тому, зокрема, у ч. 2 ст. 369-2 КК слова «за вплив» треба замінити словами «за реальний чи удаваний вплив» [22].

Вказані пропозиції заслуговують на підтримку – звісно, за умови збереження досліджуваної кримінально-правової заборони. На момент написання цих тез змістовне наповнення розділу 7.7 проєкту нового КК «Злочини та проступки проти порядку публічної служби» (на сайті робочої групи розміщено версію документа станом на 15 жовтня 2021 р.) залишається невідомим. Однак, швидше за все, проєкт міститиме аналог статті чинного КК про відповідальність за зловживання впливом. Важливо, щоб при моделюванні «правонаступника» ст. 369-2 КК були взяті до уваги як здобутки юридичної науки, так і напрацювання судової практики.

У порядку ж ведення дискусії висловлю для обговорення пропозицію взагалі відмовитись у новому КК від окремої статті, присвяченої «торгівлі» впливом як «фонової» корупції, сформулювавши присвячені підкупам відповідних суб'єктів заборони з урахуванням змістовних ознак корупції і корупційного правопорушення, закріплених у Законі України «Про запобігання корупції» як нормативно-правовому акті, що є базовим із питань боротьби з корупцією. Вимушений повторити, що включення (на виконання міжнародно-правових документів) ст. 369-2 до КК посилює казуїстичність останнього, частково створило як надмірність законодавчого описання кримінально протиправної поведінки, пов'язаної з корупцією, так і підґрунтя для правової невизначеності; останню внаслідок ухвалення постанови ОП ККС ВС подолано лише частково. При цьому принципово важливо, щоб застосування оновлених кримінально-правових заборон, присвячених різновидам корупційного підкупу, поєднувалось із відкиданням хибної «концепції реальної можливості». Випадки ж обманного заволодіння чужим майном, зумовленого використанням удаваного впливу на уповноважених осіб і при цьому позбавленого ознак корупційного правопорушення, могли б отримувати кримінально-правову оцінку на підставі традиційної статті КК про шахрайство. Відтак прогальності кримінального закону, вочевидь, не спостерігатиметься.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Харків: Право, 2013. Т. 2: Особлива частина. 1040 с.

2. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Гришук, А.В. Савченко та ін.; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. та допов. Київ: ВД «Дакор», 2018. 1368 с.

4. Плекан В.В. Кримінальна відповідальність за посередництво у наданні та (або) одержанні неправомірної вигоди: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2015. 226 с.

5. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 13 листопада 2019 р. у справі № 727/5252/15-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85743573>.

6. Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 29 березня 2021 р. у справі № 554/5090/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96074938>.

7. Киричко В.М. Висновки Верховного Суду щодо суб'єкта зловживання впливом (ч. 2 ст. 369-2 КК): критичний теоретичний аналіз. Вісник Асоціації кримінального права України. 2021. № 1. С. 162–190.

8. Ярмаш Н.М. Проблеми кримінально-правової кваліфікації (злочини проти життя та здоров'я особи, проти власності, у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг): навч. посіб. Київ: Національна академія прокуратури України, 2014. 192 с.

9. Дудоров О.О., Житний О.О., Задоя К.П. та ін. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / за ред. М.І. Хавронюка. Київ: Москаленко О.М., 2019. 464 с.

10. Апеляційний суд Миколаївської області. Витяг з узагальнення «Про практику розгляду справ про адміністративні корупційні правопорушення та деякі злочини, передбачені розділом XVII КК України «Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг». URL: http://mka.court.gov.ua/sud1490/uzagalnenj/uzagal_sud_praktik/2.

11. Вирок Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 18 липня 2019 р. у справі № 185/4714/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/83121067>.

12. Куліш А. Особливо впливовий юрист. Закон і Бізнес. 19–30 червня 2021 р., № 25.

13. Вирок Печерського районного суду м. Києва від 17 листопада 2020 р. у справі № 757/15623/20-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92941310>.

14. Ухвала Печерського районного суду м. Києва від 24 вересня 2021 р. у справі № 757/48220/21-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100261920>.

15. Вирок Вищого антикорупційного суду від 17 березня 2021 р. у справі №758/1780/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95601523>.

16. Ухвала Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 7 червня 2021 р. у справі № 758/1780/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97608842>.

17. Справу стосовно заступника міністра з питань ТОТ скеровано до суду. 22.05.2020. URL: <https://nabu.gov.ua/novyny/spravu-stosovno-zastupnyka-ministra-z-putan-tot-skеровано-do-sudu>.

18. Ухвала Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 21 листопада 2019 р. у справі № 991/1463/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85896916>.

19. Кочерова Н.О. Кримінальна відповідальність за зловживання впливом: соціальна обумовленість і склад злочину: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2012. 20 с.

20. Бакай М.І. Імплементация положень «антикорупційних» конвенцій у вітчизняне кримінальне законодавство: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2012. 19 с.

21. Висновок щодо стану імплементации положень міжнародних антикорупційних конвенцій у законодавство України в аспекті кримінальної відповідальності за корупційні злочини. Автор: К. Задоя. Редактор: М. Хавронюк. Київ: ЦППР, 2019. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2020/07/22/vysnovok-shhodo-stanu-implementatsii-polozhen-mizhnarodnyh-antykoruptsiy-nyh-konventsiiy-u.pdf>.

22. Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики / О. Калітенко, О. Лемєнов, Б. Малишев та ін.; за заг. ред. М. Хавронюка. Київ, 2021. URL: <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2021/09/alternatyvnyuzvit-210921071555.pdf>.

Жук Ілона Василівна,

старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМА ЗАСТОСУВАННЯ СТ. 218-1 КК УКРАЇНИ

Кримінальний кодекс (далі – КК) України на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності пов'язаних із банком осіб» від 2 березня 2015 року № 218-VIII КК було доповнено статтею 218-1 «Доведення банку до неплатоспроможності». Підставою криміналізації цього діяння виступила необхідність стабілізації ситуації в банківській системі України, у тому числі, за рахунок встановлення кримінальної відповідальності нового виду суб'єкта правопорушення – пов'язаних із